

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGELTLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.			
Egy évre	10 kor. — fill.	Egy évre	16 kor. — fill.
Fél évre	5 " "	Fél évre	8 " "
Negyed évre	2 " 50.	Negyed évre	4 " "
Egy óra	1 " "	Egy óra	1 " 70.

Egyesszám ára 4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Papválasztás után.

E cikkünkben nem akaruk bíráló szavakkal élni a debreczeni papválasztás némely jelenségei felől. E cikkünkben egyszerűen a lefolyt papválasztás végeredményével foglalkozunk, mely egyszerűen a tiszteletes Jánosi Zoltán pártjának diadalát jelenti.

Ez a diadal, minden tárgyilagos szemlélőnek be kell ösmerni, fényes és meglepő volt. Nehéz küzdésre hivatott pártok és jelöltek állottak egymással illetőleg a Jánosi pártjával szemben és mégis már előszörre eldőlt a koczka a tiszteletes Jánosi Zoltán ev. ref. lelkész ur javára, mert az összes pályázókra beadatott szavazatokkal szemben Jánosi nyerte el a teljes, nagy többséget, az 52 szavazat, többséget vagyis 770 szavazatot a Baltazár Dezsőre beadatott 295, az Illyés Endrőre beadatott 169, a Diószeghy Mihályra beadatott 147, a Marjay Péterre beadott 102, a Tóth Józsefre beadott 1, Szilágyi Imrőre beadott 2 szavazattal szemben.

Ez a döntés Debreczen ev. ref. népének a döntése volt, mely lázas izgatottsággal várta, az egyház épülete előtt sok ezernyi főre szaporodva, a

választás eredményének a kihirdetését. És a lelelkesebb hatást, örömet ébresztették a pártatlanul viselkedő Szele György választási elnöknek viharos, szünni nem akaró éljenzéssel fogadott azon szavai, melyekkel tiszteletes **Jánosi Zoltánt** a debreczeni nagy egyház és nagy templom választott papjának jelentette ki, meleg szavakkal ösmervén el maga is a fiatal, tetterős lelkész kiválóságát és hivatottságát e díszes, de egyszerű munkakörében is nagy tevékenységet, buzgóságot, lelkiismeretességet, tudást és szeretetet kívánó lelkészi állásra.

A megnyilatkozott népbizalom és szeretet gyümölcse volt ez a fényes és meglepő választási eredmény, mely nagy általánosságban a legjobb hatást és meglepedést keltette városzerte, mert Jánosi Zoltánt ösmerik és becsülik Debreczenben.

Ámde ezuttal nem szándékunk foglalkozni magával a debreczeni nagy templom új lelkészével, nehogy az ő dicsérése a volt és általunk is leginkább tisztelt ellen jelölteknek a rovására tünjék fel, egyszerűen számolunk a szombati választási nap küzdelmeiről és eredményeiről, és pedig a vasárnap is megjelenő lapársunkból,

a Debreczeni Ujság-ból vettük át a választásra vonatkozó érdekesebb és jellemzőbb részleteket, adatokat.

A Debreczeni Ujságból a megejtett lelkész választásra vonatkozólag egyebek között ezt olvassuk a bevezető cikkelyben:

Hat órától esti kilenczig tartott a szavazatok összeszámolása. Először a Dóczy leányiskotában ért véget. Mint futó tűz terjedt el a városban hogy itt Jánosi Zoltán abszolút többséget kapott.

— Akkor mienk a győzelem — járt a hír a Jánosi táborába!

Ezt az erős hitelt onnan merítették, mert tudva volt, miszerint Jánosi-párt zöme az egyház tanácstermében szavazott le. Hat órától kezdve Szele György és Nagy Ferencz, a kik a választás egyházmegyei kiküldöttei voltak, egyfolytában olvasták össze a szavazó lapokat. Érdeklődéssel vett részt munkájukban a bizottság. Három óran keresztül folyt az összeolvasás nehéz munkája, a melynek eredménye az lett, hogy Jánosi Zoltán abszolút szótöbbséggel Némethy Lajos utódja lett.

Az eredményt az egyházi épület lépcsőjéről Szele György hirdette ki a közönségnek. Kapott is olyan zugó viharos-lelkes éljeneket, a mit sohasem feled el. Lát-szik, hogy a debreczeni nép nagyon rokonszenvezik ezzel a kiváló nappal és sajnálja, hogy hajdanában nem úgy szavazott a hogy kellett volna. Most azonban megfontolva adta le szavazatát minden hívő s a közbi-zalom lelkes, szép és tiszta megnyilatkozása Jánosi Zoltán megválasztása.

Az emberevésről.

Sötét vonás az emberi művelődés történetében, hogy a teremtés koronája ráhezik tesiverére is; mit a ragadozó farkas sem tesz meg, megeselekedték e római hódítás előtt a régi brittek. Szent Jeromos pedig azt írja, hogy talált Galliában néptörzsrre, amely emberhúst evett, noha voltak nyájai.

Mexiko-ban a spanyolok szüntették meg azt az emberietlen szokást, mely szerint az őslakosság vallási ünnepein emberáldozatokat tett és azok húsát el is fogyasztotta, hogy kárba ne menjen, — panaszkodtak azonban, hogy a spanyolok bőre az övékhez képest szép fehér ugyan, de a husuk keserű.

Egy új-zélandi főnök is azt mondta, hogy a dohány meg a pálinka élvezhetetlené teszi az emberhúst. Miért az európai utazók bőven ellátták magokat e két czikkkel valahányszor beljebb batorokdtek a kettős sziget vadonjaiba nyomulni. Új-Zelandban a nőknek meg is volt tiltva az emberhús evése.

Schmarda beszéli, hogy Új-Zelandban nemesak a háboruban elesett ellenséget falták föl, de családtagokat is. Megtiltotta a hittérítő egy főnöknek a többnejűségét és mikor az már csak egy feleséggel került

elibe, a kérdésre, hogy hova tette a másikat, azt felelte, hogy megette. A hadi foglyokat közönségesen tovább tartogatták és alkalmilag ölték le elfogyasztás végett.

Ma már fölthagytak a kannibálizmussal és mégis megesezt a legutóbbi háboruban, hogy egy angol tiszteles zombizmaifölfalták, de szégyelték a tettesek, vagy féltek a büntetéstől, mert a hulla nadrágját törekedtek bünpalástolólul rendbe hozni.

A Salamon-szigetek népénél nem sikerült még beszüntetni az emberevés rut szokását. Simbo sziget lakói meg 1898-ban is megtámadták Randola szigetét és megették rabul ejtett 10 foglyukat.

1899 novemberben az Admiral sziget benszüllöttei egy német hajó egész személyzetét hatalmukba kerítették és fölfalták. Kapott is a Mőve nevű ágyunaszád parancsot, hogy azonnal induljon a kannibálok megbüntetésére. Másik esetet közöl a „Kölnische Zeitung“ 1899. december 18 án New-Yorkból kapott értesülés alapján. Megjött Ausztráliából a Warino hajó és a német birtoku Bismarck szigetesoport Új-Pomeránia szigetről azt hozta hírül, hogy megették a benszüllöttek Metz német kereskedőt és 4 szolgálójával együtt. Metz a társával, Moltke-val az Új-Guinea társaságtól egy szigetet akart megvásárolni, de mire az ügylet lebonyoli-

tása után Moltke onnan visszaérkezett, nem találta már életben.

Délázsziában Ceylon szigetén is volt valaha emberevés. Ott a megvetett Rodia néptörzs úgy magyarázza ki sajnálni való társadalmi helyzetét, hogy hajdan királyi vadászok voltak az őseik és egy alkalommal vad hiányában gyermeket ölték és annak a húsát szolgáltatták be a fejedelem konyhájára. Ezért bünhődnek még ma is.

1897-ben Agra városban Előindában elfogtak egy asszonyt, ki a Ganges folyón uszó tetemről vágott darabot és ette; azt hitték az éhség vitte rá, de visszautasított minden növényi eledelt, mert a ghorik közétartozott, kik emberhúsul egyebet nem esznek.

Szokásos volt Szumatra szigeten, hogy az elítéltet vádlói elevenen fálták föl. Khinában meg orvosságul szerepelt még csak nemrég is az emberhús. Elítélték ott 1811-ben egy férfit, ki 11 fiatal leányt gyilkolt meg, hogy a husuk evésével magát megfiatalítsa; a 60-as években pedig Makao-ban esett áldozatul egy fiatal ember ilyen babonának.

Khinában a 70-es években akkora volt az éhínség, hogy emberevés esetei tömegesen merültek fel. Tientsin-ben akiket rajta kaptak, kosárba dugták és ott hagyták éhen

Miker Szele György hivatalosan tudatta a választás eredményét, a kitörő örömkialtás perczekig tartott. Aztán elcsendesült a kollegium környéke, a győztes tábor a legnagyobb és legszebb rendben szétoszlott. A választás lefolyásáról tudósítónk az alábbiakat írja:

(A szavazás kezdete.)

Reggel kilencz órakor vette kezdetét a szavazás az előre megállapított két helyen, az egyház tanácstermében és a Dóczy-intézet földszinti nagytermében. Elsőnek szavaztak le az egyház tanácstermében: Lengyel Imre, Kölcsey Sándor, Nagy Zsigmond dr., a Dóczy-intézetben: Kiss Imre, Jobbágy János, Szilágyi Sándor. A szavazás reggeltől estig, vagyis a záróráig egy pillanatra sem szakadt félbe. Minden párt gondosan ügyelt, hogy emberei az utolsóig leszávozzanak. És le is szavaztak a lehetőségig. Robogtak a berkocsik fel és alá az egész városban. Boldog és boldogtalannak kijutott a fiakkerezés gyönyörűségeiből. Közben persze nem egy érdekes epizód történt.

A deli órákban különben már előrelátható volt Janosi diadala. Arra ugyan a legvermesebb Janosi-párti sem számított, hogy az elő választás abszolút többséget hoz meg jelöltjüknek, de azt biztosan tudták, hogy Janosi egyike lesz azoknak, akik az új választáson mérkőzni fognak. Délfelé érkeztek meg a külsőség szavazói, jórészt Janosi-pártiak. A kollegiumi ifjúság, amely igen tevékeny és buzgó szerepet játszott a választásnál, hozta be a tanyai népet. Egymásután szavaztak le Janosi Zoltánra.

(A szavazási berekesztik.)

Fojtó melegség uralkodott már délután a választási termekben, de azért folyt az alkotmányos aktus rendületlenül. Délután négy óra tájban már egészen biztos volt benne mindenki, hogy Janosi Zoltán abszolút szavazattöbbséggel lesz debreczeni pap.

Este hat órakor — miután már alig szállingózott szavazó lezartak a szavazást a

Dóczy intézetben. Hat óra 15 perczkor pedig az egyháztanács termében.

Egy pillanattal a szavazás lezárása után egy összetöppörödött anyóka jelen kezeit az egyház tanácsterme előtt.

— Szavazni akarnék tekintetes uram — szölt az egyik bizottsági taghoz.

— Nem lehet már néni!

— Jaj be kár — pedig a Baltházár nagytiszteletű urra akartam szavazni.

— Hát bizony elkészt.

— Akkor haza kocsikázom — mosolygott az anyóka. De bizony nem kocsikázott szegény. Szavazni csak elhozták, de vissza nem vitték. Gyalog ballagott haza, ki — valahova a Tóczós-kertbe.

A szavazatok összeszámítása alatt lázas idegesség uralta a tömeget Szájrol-szájra járt ugyan, hogy Janosi megkapta az abszolút többséget, de ezt az örvendetes hirt mindenki hivatalos ajakról szerette volna hallani. **Az izgatottság daczára rend volt a tömegben**, meglátszott, hogy nem politikai, de egyházi aktus lefolyásáról van szó.

A szavazás eredménye.

Szele György elnök este kilencz órára számította össze elnöktársával együtt a szavazatokat. Az eredmény a következő: Beadtak összesen 1502. szavazatot. Ebből

Janosi Zoltán kapott: a Dóczy-intézetben 379, az egyház tanácstermében 391, összesen **770-et**,

Baltazár Dezső: a Dóczy-intézetben 130, az egyház tanácstermében 167, összesen **295-öt**.

Illyés Endre: a Dóczy intézetben 70, az egyház tanácstermében 99, összesen **169-et**.

Diószegi Mihály: a Dóczy intézetben 70, az egyház tanácstermében 77, összesen **147-et**.

Marjai Péter: a Dóczy intézetben 50, az egyház tanácstermében 52, összesen **102**.

Tóth J. — 1.

Szilágyi Imre — 2.

Üres lapot adtak be 9.

A szavazatok összeszámítása után hi-

vatalosan konstatálták, hogy **Janosi Zoltán 52 abszolút szavazattöbbséggel debreczeni lelkésszé választatott.**

Az eredmény kihirdetése.

A mint a bizottság befejezte küldetését, — feloszlott. Szele György — a kül-csöttség elnöke magához véve a szavazásról felvett jegyzőkönyvet, hatalmas tábor kíséretében megjelent az egyházi épület folyosóján, hogy kihirdesse az eredményt.

A mint feltűnt alakja a folyosó lépcsőjénél, viharos éljen Szele György kiáltással fogadták. Tudta mindenki, hogy Szele mint egyházmegyei kiküldött a **legnagyobb pártatlansággal járt el**. Alig tudott szóhoz jutni az üdvriadalomtól.

Aztán csengő hangon hirdette ki az eredményt. Janosi Zoltán 52 szótöbbséggel lelkésszé választatott. Az eredmény kihirdetése után felhívta a tömeget, hogy mivel nem politikai, de egyházi aktus volt, viseli kedjék ahhoz ilöl komolylyággal és méltósággal és oszoljon szét.

A tömeg még egyszer megjelent Szele Györgyöt, aztán a leglelkesebb bangulatba, Janosit elterve — szétoszlott. A megválasztott telkészt hívei távirati uton értesítették a győzelemről.

A pozsonyi kiállítás.

(Pozsonyi levél.)

Az egykori ősi kormányzó városban a fehér márványból készült gyönyörű szoborcsoportozat, a lovon ülő hatalmas király-asszony, a kiért egykor a magyar nemesség életét és véréit áldozta, hogy trónját megvédje s két alottvalója, a nemes és a hajdu, bámulva néznek át a Duna tulsó partjára, hol velük éppen szemben, a százados fak alatt csudálatos alaku épületek nőnek ki a földből. Némelyik már anynyira elkészült, hogy már külsejét is festik, másoknak tetejét ácsolják, a harmadiknak most ássák alapját, de pár nap alatt már ez

halni; másokat a város falai előtt karóba vonatott a büntető igazság; olyan asszonyokat pedig elevenen temettek el, a kik gyermekhus évésre fanyalodtak.

Nossiof orosz tudós határozottan állítja, hogy Szibériába való utaztában még a 90-es években is felt a szamojed és osztják néptörzsek közt emberevőket, a kiknél ez nem is hiba hirben áll; a Tasou folyó mentén ma is erős az emberhus fogyasztás.

Felső Kongóban 1898. márczius elején ették meg Lukololában a négerek egy brüszszi kereskedő ház ügynökét, 23 éves férfit. A neve Welhaus volt; az ott járt európaiak már csak a fejét találták meg a szerencsétlennek.

Afrika középtájának nyugati partvidékén, Kamerun háttere országaiban még ma sem szünt meg az emberevés, noha az a hiedelem terjedt el a bantu és a bakunda négekről, hogy már ezzel teljesen fölhagytak. És mégis a „Deutsche Kolonial-Zeitung” 1898-ban úgy ír, hogy Seitz németgyarmati főnök értesítése szerint Bakundu ba Rakeban megölték öreg főnöküket alattvalói és megették és a bakundu közvélemény nem látott benne semmi megütközni valót. De a Sauraga-ban lakó balinga négekre határozottan rásült, hogy kannibalok.

1898. júniusban is több haussza és ngute négert elfogtak és megették. A kérdésre vont tettesek nem is tagadták, hogy

eztall 6 embert az utolsó csontig fölfaltak. Annál föltünőbb az eset és a kulturális viszszaszesés világos példája, hogy a kérdőre vont gyilkosok és emberhus fogyasztók mindannyian jól beszéltek angolul, az európaiakkal tehát már huzamosabban érintkeztek. Hasonló eset áll a Niger mentén a brasszo négereknél is, a kik szintén sok jót tanultak el már az európaiaktól, de az emberhus csemegé élvezetére visszatérnek, mihelyt alkalmuk nyílik.

Délamerika délesucsua népei is emberevők voltak, elfogyasztották ellenségeik hullájának némely részeit; de megették a ki vénült asszonyokat is, mert ugyan nem bírnak már kutya-módon patkány-vadászatra menni. A kukumák törzse azt tartja, hogy jobb a meleg gyomorban pihenni, mint a hideg földben eltemettetni.

Gyakran megesik Ecuadorban, hogy megissza a gyilkos ádozata véréit abban a hiedelemben, hogy a büne úgy födőzetlen marad. Haiti sziget keresztény négei között is előkerül titokban az emberevés esete, 1888-ban halt el ott egy vénasszony, ki végperceiben vallotta be, hogy életében 14 gyermek husát fogyasztotta el, közülök 3 az övé volt. Még 1896-ban is ítélkezett a törvény Port de Paixban 2 néger fölött, kik a tulajdon apjokat ölték le és falták fel.

Bőven értekezik Henkenius a „Rundschau für Geographie” XV. kötet 348—357. lapján az emberevérsről és térképpel vilá-

gitja meg az embertelen szokás földrajz elterjeszkedését, melynek Henry de Varigny ugy kel a védelmére, hogy az emberevő népek 60%-a magasabb érdekből üzi azt. A tibetiek pl. utolsó tisztességadasképp szik meg előregedett véreiknek. A legtöbb emberevő néptörzs pedig azért teszi, hogy az elfogyasztandó ember jó tulajdonságait magába kebelezhesse.

Nálunk is volt az emberhus évésnek szomorú példája, de rendkívüli éhínség volt az okozója, 1603-ból egykoru följegyzés tartotta fönn, hogy Erdélyben „az mi szörnyebb dolog, az anya az gyermekét, az gyermeke az anyját, hogy egymás mellett meghaltak, az melyik előbb meg talált halni, az ki előlmegmaradott, az a holtat megette. Fölakasztott embert levágták és megették. Enyed táján egy oláh egy menyecskét ellopott s főimészárolta; maga is azzal élt s másoknak adta pénzen, kiért azután az mézsáros is törvény szerint megölték.”

Greely sarkvidéki expedíciója embereiről is suttogta az amerikai közvélemény, hogy bünösek voltak a nagy inség miatt kannibalizmusban és hogy az önfentartás nagyobb ösztöne hatalmával védekeztek, a mely erőt vett rajtuk és társuk megevésére csábította. Nansen sarkvidéki utazó kutyái ellenben inkább koplaltak, hogysem a társuknak eléjük edelül tett husát ették volna. Az ember nem mindig ember az embertársá iránt.

Ha nusz István.

alapon ott áll szilárdan az ideiglenes deszkaépület, mely Magyarország mezőgazdaságának egyik-másik kincsét mutatja meg a kíváncsi látogatónak. A büszke királyi alak, midőn még a ma még romjaiban is fölséges-pozsonyi várból alapillantott, melynek trónterméből indult ki fel Európa megfékezése egy pár forró könnyesebb felszarítására, akkor látta már a három-negyszáz évet megért óriási fákat, melyek belsejében egy igénytelenebb család ellakhatnék s ha a dus Alföld felé eltekintett, látta országának mérhetetlen gabona-arányát, barma bőségét, tejét és mézzét, melyet mintha ismert volna a nagy római költő, midőn az aranykört festé:

Flamina iam lactis, iam filumina nectaris ibant
Flavaque de viridi stillabant ilice mella, —

de hogy ezeket valamikor összehordják pénzért mutogatni s egyuttal felolvasásokat, előadásokat tartanak mellettük, — ezt bizonyára a szellemességéről híres királykisasszony is nevétségnek tartotta volna.

Megváltoztak az idők, de megváltoztunk mi is azokkal. A büszke királykisasszony alatt „Magyarország megfulladt saját zsirjában”, ma már ama bizonyos zsir helyett margarinnal főzünk. A zsiros idők elmúltak s a Faraó het kövér tehene után a hét sovány jön, hogy azokat elnyelje. Magyarország ma többet termel, mint Mária Terézia korában és oly szegény amellett, vagyoni mérlegét tekintve, mintha Grönlanddal állna egyedül ki- és beviteli forgalomban. Őseink és magunk is elpocsékoltuk a törzsvagyont, még unokáinkat is megterheltek a legnyomasztóbb adós-ágokkal, melyeket, hogy ki tudnak e valaha fizetni, kérdés. A pazarlás e veire a gazdalkodás éveit jönnék s e gazdalkodást gyakorlatilag megtanítani van hivatva a pozsonyi mezőgazdasági kiállítás.

A júliusi és augusztusi szelvényeket vagdalo bankár kicsinylő mosolylyal gondol a gazda erőfeszítésére, kiknek rendező bizottsága lázas munkával dolgozik e kiállítás rendezésén. Ugyan mire jó az? Hiszen a bolond is tudja, hogy nagyszerű gabonánk van (a papiros-buzán a szelvényt vagdaló ur milliókat nyert!), szőlőnk újból föleledt és úgy is, mint esemesgözlő s úgy is mint zamatos tüzes bor, megint magára vonja Európa bámulatát (ha az oleós olasz borral nem hamisították meg!), szarvas-marhánk nélkül Bécs egy jóízű falatot nem ehetnek, amint ezt ugyancsak a Pozsonyban föllállított, de azóta rombadólt állatvásáron jelentették ki a bécsi meszarosok (de a határnál csak elkészerítő bosszantások után engedik a külföldre!) van birkánk, lovunk, vajunk, mézünk, gyapjunk, — ezeken kívül ércünk és fánk, sőt köszönünk is, de hát minek mindezzel dicsekedni? S aki tudja, hogy van, érdemes-e azt egy csomóban megint megnézni? A csupán kuponokat szedelő és aranyért becsérlő boldog ur, ki arat vetés nélkül s kinek jég- és tűzkár nem árthat, úgy találja, hogy nem érdemes.

Am akik keletkezését látjuk s a kiállítás bölcsője mellett ott állunk, bátran mondhatjuk az egész országnak: jöjjetek és nézzétek, mit teremthet a magyar földön szorgalom, ész és erő. Nézzétek meg a gyönyörű várost magát, e, fájdalom, még mindig inkább németül beszélő, de magyarul érző remek fekvésű várost, csodaszép Duna-ligeteivel, melyre oly féltékeny (és méltán!) hogy a tömérdek sok kiállítási pavillont egyetlen ja sérelme nélkül engedte csak elhelyeztet-

ni, nézzétek meg a vidék természeti szépségeit, a város nevezetességeit, tanuljatok okosságot a pozsonyiaktól, kik ama bizonyos kelesztő kovászt eltűrik közéletükben, de egész kenyerüket nem alakítják át sa vanyu kovásszá az idegenek kedvéért, nézzétek meg a tilalom táblák nélküli kiránduló helyeket, győződjétek meg róla, hogy Pozsony megye és Pozsony városa milyen jól rendezett, gazdag két törvényhatóság, melyeknek a nyilvánosság szellőztetésétől nem kell félnie s ahova bárnikor elmehet őt Kaffka László is, revideálni.

De nézzé meg Magyarország minden nagy- és középbirtoku gazdája magát a kiállítást. Szinte hihetetlen, mily gyorsasággal áll elő a szazat megközelítő díszes pavillon, melyekben a magyar föld kincseit nemes izléssel rakják el az ügyes kezű csoport-rendezőik alkalmazottjai, mely óriási állások húzódnak végig a ligetnek Engerau felé vivő részén, mintha csak a fél Hortobágyot ide akarnák hajtani, mily aprólékos gonddal teszik meg intézkedéseiket és a rendező bizottság ülésein jelentéseiket a csoport bizottságok, hogy a látogató közönség meglepetése fokozódjék, de főleg pedig a látottak után hallgassák meg a tanulságos előadásokat, melyeket a rendezőség tagjai s a többi elsőrangú szakemberek tartanak s vegyenek részt a tanácskozásokban, melyeket az ország legelső gazdái vezetnek. E kiállítás nem eszem-izsom lesz, szakadatlan cigányozással és mámorral, de egy európai nemzethez illő, tanulságos tanfolyam, a melyben gyönyörködni és okulni egyaránt lehet.

Akit azonban a szórakozás és jó élet vonz, az is megtalálja Pozsonyban a maga kielégítését. A szellemi szórakozásról gondoskodik első sorban a jeles magyar színtársulat, mely már e hó 30-án megkezdte előadásait s hogy győzelmesen harczolhasson az idegen nyelvűvel, a magyar királyi Operaház tagjaiból egy kis kirendeltég tartózkodik allandóan Pozsonyban, szép hangu, kedves megjelenésű énekesnők, ügyes énekesek, jó drámai színészek, s államsegély az igazgatónak talán csak elhódíthatják az éllelmes, lelkiismeretes és ügyes német színektől a magyar talajt. A városi muzeum, a Toldy-kör, néhány könyvtár, gyűjtemény, a díszes kávéházakban található világsajtó elég szellemi szórakozás azoknak, kik e látogatást nem sajnálják.

A gyomor igényeiről pedig az európai híri vendéglők gondoskodnak, melyek egyikeről azt mondják Bécsben, hogyha valamelyik főherceg elrontá gyomrát, Pozsonyba megy le ebédre, mert ott a beteg is helyre áll a kitűnő kosztól, hamisítatlan borok a hegyek alatt elterülő óriási pinczékben, melyek külön látványosság-számba mehetnek pozsonyi cukrászok specialitásai és egyéb gastronomikus készségek az Alföld válogatós és sehol jól nem lakó urhölgyét is kielégíthetik, gömbölyű életpárjával egyetemben.

A gazdák megmutatják, hogy nemcsak kritizálni tudnak, de alkotni is. Egyszerre az ország két végpontján, a legnyugatibban Pozsonyban s a legkeletiben, Csik-Tusnádon küzdenek a magyarság érdekeiért, emitt-meglelvő kincseinket mutatta s azok használatára tanítva, amott az élő tőke, a népesi kivándorlás alakjában emészté hazánkat. — Jöjjenek el e két hely valamelyikére ne csak barátaink, de ellenségeink is, hogy hazafias törekvéseinket lássák, és a vezéreket tisztelni tetteikről tanulják meg.

NAPI HIREK.

Jönnék a diákok.

— Szeptember. —

Vége felé hajlik a nyár és erősen csomagolnak a fürdőhelyeken. Szomorúság lopódzik az ifjuság szívébe arra a gondolatra, hogy vége a vakációnak, a könnyű nyári életnek s újra előkerül a könyv és az iskolapad. Joggal nevezhetnők a szeptembert, a melyről a naptár azt beszéli, hogy az ősz kezdete, a tudományos élet tavaszának.

Az ezernyi kis agy, amely gondtalanul enyelegve töltött el két hónapot, ismét komoly munkába fog s megizleli apró adagokban az élet keserves küzdelmeit. Lassan érik hogy odaállhasson majd a sorba, amelyet számára kijelöl a sors, hogy onnan tőrjön, szenvedjen, ha kell — s örvendjen, ha lehet.

A szülő szívének igaz tavasza a szeptember. Rügysz a reménység és a boldogság bimboit fakasztja a szülő szívében a tudat, hogy vére, élete, gyermeke újra előre halad egy nagy lépéssel s hogy ismét közelebb jut a tetőhöz a nagy és szent mű, amely minden szülőnek a legszebb hivatása a gyermeknevelés.

Minő tőkélyt, a maga énjének micsoda klasszikus kifejlését látja minden szülő a gyermekeiben. És a fűrtös kis fejcskék százzszorosan váltják öröme a sok gondot és fejtörést, mit szüleiknek okoznak.

Az új iskolai esztendő küszöbén immár éled a gyermekereg. Az árva hagyott fészkekbe már vonul be a piros pozsgás arcú ifjuság, hogy nemsokára mohón vághasson neki a tudományos életnek. Még csak egy nap és Debreczen ismét népes lesz a diákoktól. Légio-számra sereglenek ilyenkor a diákok, akik odahagyják a két-hónapos szabadélet gyönyöreit, hogy idejében jelentkezessenek rettentő tudomány-szomjukkal a különböző intézetekbe.

Amikor az iskolák és tanintézetek kiadják a hivatalos értesítéseket, az már lélekarangja a diák szabadságának. Attól kezdve már nincs otthonmaradása. Megnépesült a város. Az utcákon és tereken hemzseg a sok vidéki szülő gyermekeikkel és megkezdődik az iskolák ostroma, hogy csak ki ne maradjon valahogy a nebuló a tudományok csarnokából.

Debreczeni honvédek Nagyváradon.

Tegnap délelőtt mintegy 2000 idegen honvéd érkezett Nagyváradra. Az idegen arcú katonák 3 napi gyalogolás után Debreczenből jöttek. A 3. honvédgyalogezred holnap reggelig marad itt. A legénységet a régi honvédlaktanyában és a zilahi zászlóalj-ját a volt járványkórházban szállásolta el a város, míg a tisztok szállodákban kaptak lakást. Holnap egyesül az ezred a 4. ezreddel, mely ma Fugyivásárhelyen tart pihenőt s együttesen mennek Tenke felé a dandár és hadosztály gyakorlatokra. Ugyancsak tegnap 100 főnyi honvédhuszár jött ide Vácra az ott állomásozó 6. honvédhuszár ezredtől. A huszárok be lesznek osztva a gyakorlatok idejére a gyalogsági parancsnokságok mellé, küldöncz es járőr szolgálatokra s szintén holnap indulnak tovább Nagyváradról.

Előléptetett közrendőrök.

Boczkó Sámuel r. főkapitány tegnap leiratban értesítette a bűnügyi osztályt, hogy Harsányi Antal, Farkas Sándor és Békéssy Márton közrendőröket buzgó szolgálatuk elismerése mellett rendőrsparancsnokokká

léptette elő. A három szerencsés rendőr ma már át is vette az új állásukkal járó teendőket.

Kiszáradt a Hortobágy.

A hortobágyi pusztát kiszáradt, ezt az értesítést kapjuk a hortobágyról. — Két hét óta kopár, szikár az egész Hortobágy és a jószágoknak nincsen mit enni. Lesoványodott a jószág és csoda, hogy ezideig semmi ragályos kór nem ütött ki az állatok között. Évek óta nem fordult elő, hogy a Hortobágy kiszáradt volna, legutóbb öt éve, hogy kiszáradt, de akkor oly nagy volt a forróság, hogy már július hóban behajtottak a jószágot. A gazdák, helyesen tennék, ha behajtanák a jószágot, mert könnyen megeshetik, hogy elhull, avagy valami vész üt ki s akkor nagyobb lesz a veszteség.

Szerkesztőváltás.

A „Szabadság“ című lapunknál mely a kormánypártnak a debreczeni hivatalos újságja, ismét szerkesztőváltás történt. Az új szerkesztő Rudnyánszky Gyula költő, a ki erős, magyar szellemű cikkben köszöntött be.

Derecske.

Ilyés Bálint választókerületének egyik községe Derecske (Biharmegye) impozáns Kossuth-ünnepet rendez szeptember 21-én. Az ünneprendező bizottság Ilyés Bálint országgyűlési képviselőt lelkes hangú levélben hívta meg az ünnepi beszéd megtartására. Az ünnepély programja a következő:

1. Huszadikán este a község kivilágítása.
2. 21-én kora reggel ágyulövések jelzik a nevezetes évforduló kezdetét.
3. Isteniszteletek a ref., r. kath. és izr. templomban.
4. A községi képviselőtestület diszkygyűlése.
5. Alkalmi diszbeszéd, a nép előtt tartja Ilyés Bálint országgyűlési képviselő.
6. Dalárda éneke.
7. Szavalt.
8. Dalárda éneke.
9. Kossuth szobor leleplezés.
10. Társas ebéd.
11. Eenes felvonulás.
12. Este táncmulatság.

A közigazgatási tanfolyam új tanárkara.

Szell Kálmán belügyminiszter tegnap nevezte ki a debreczeni községi közigazgatási tanfolyam tanárait a jövő 1902—1903 iskolai évre. A belügyminiszter igazgatóhelyettesül dr. Bartha Béla jogtanárt, kir. egyetemi magántanárt, előadókul pedig rajta kívül Budaaházy Ödön vármegyei főszámvevőt, dr. Czeglédy Mihály vármegyei főügyészt, Dávidházy Sándor vármegyei II. aljegyzőt, Eisenmann Oszkár h. pénzügyigazgatót, Kozma László árva-házi igazgatót, Oláh Imre kir. anya-

könyvvezetőt, Oláh Károly városi szenátort és Dr. Tóth Aurél kir. táblai tanácsjegyző albirót nevezte ki, mindannyiukat egy-egy évi időtartamra. A tanári-kar elnöke ez évben is Wessprémy Zoltán várm. főjegyző lesz.

Kossuth Lajos emléke.

Említettük, hogy Berettyő-Ujfaluban lelkesen megünnepelik Kossuth Lajos születe napja száz éves fordulóját. A községi képviselő testület által választott ünneprendező bizottság eddig a következő programot állította össze. Szeptember 18-án este kivilágítás lesz. 19-én reggel 8 órakor a testületek zászlók alatt vonulnak a templomba hol Zih Sándor lelkész tart ünnepi beszédet. Ezután a képviselő-testület diszkygyűlést tart, melyre Leszkay Gyula országgyűlési képviselő is meghívott. Ezután istenisztelet az izraelita templomban, 10 órakor népgyűlés, melyen ünnepi beszédet mond Kiss Sándor, szavalnak Varga Mózes, Madarassy Gyula és Tripsó Sándor. Zenés körmenet a városban s este társas vacsora.

Az októberi vásár elhalasztása.

A vendégtős és kávé ipartársulat azt a kérelmet intézte a tanácshoz, tekintettel arra a körülményre, hogy az idei októberi vásár összeesik az izraeliták ünnepével, az újévvél, és hosszunappal, halassza el a vásárt. A tanács ma döntött a kérelem ügyében és elhatározta, hogy a vásár elhalasztásába belemegy és a miniszterhez felír a vásár elhalasztása iránt. A vásár a tanácsi javaslat szerint október 13-án kezdődnek és 24-én végződnek.

A lóvonat halottja

A kis Lakatos József — kit a lóvasut a múlt héten elgázol — szombaton nagy kínok között édes anyja karjaiban kisenvedett. Temetése tegnap délután volt.

Éles töltések a hadgyakorlatoknál.

A Súdungarische Reformnak jelentik Lugosrói, a kol most a honvédek gyakorlatokat tartanak, hogy a legutóbbi gyakorlatok alkalmából tévedésből éles töltésekkel lőttek s ez alkalommal tizenegy katonát megsebesítettek. Alig, hogy ez megtörtént, a gyakorlatokat az napra beszüntették és szigorú vizsgálatot indítottak meg. — Ugyancsak a lugosi gyakorlatok alkalmával harmincz katona a hőségtől összeesett. Ezeket a barakkörbázba szállították. Az aradi honvédegyalozászlóalj, a mint ismeretes, szintén Lugos körül gyakorlatozik, s így nem lehetetlen, hogy akár az éles töltések, akár a hőség áldozatai között aradi honvédek is vannak. Egyébként a S. R. hire hivatalosan még megerősítve nincs.

Lelőtte az ujjait.

A kis Deli még csak tizenkét éves és már is nagy előszeretettel viselkedik a lőszerek iránt. Tegnap maga faragott ki fából egy revolver alakot s arra töltényt erősített. Egy másik kis társával kimentek a temető-

alá, a hol Deli nagy előkészületek után elszűtötte a töltényt. A lövést fájdalmas kiáltás követte. A golyó Deli jobb kezének két ujját lőtte át. A gyermeket bevitték a köz-kórházba, ahol mind a két ujját amputálták.

Halálozás.

Egy régi polgár néhai id. Nagy Gábor heentes mester elhunytáról vettünk értesítést, ki is aug. 30-án 77 éves korában szerető övei karjai közt mult ki. Elhunytát szomorodott szívű özvegye, két gyermeke és nagyszámu rokonsága gyászolja. Temetése szept. 1-én d. u. 3 órakor volt. Kigyó utca 32. sz. hazuktól; földi részei az új templomban tartott ina után a Czegléd-utcai temetőben tetettek végnyugalomra.

Szaj és körömfájás.

Az ország déli részén kiüttlő szaj- és körömfájást lelkiismeretlen marhakereskedők útján a Fölvidékre is becsesepesztették. Több helyen már azt is rebesgették, hogy emiatt a pozsonyi állatkiállítás megtartani nem lehet. Illetékes helyről vett értesülés szerint, az állatbetegség csak egyes udvarokon szórványosan lépven fel, a baj lokalizáltatott s nincs ok, hogy az élő állatkiállítást meg ne tartsák. Csak az a kár, hogy a kiállítás jóval kisebb lesz, mint lett volna, ha a baj föl nem lép. A kiállításra fölhozott kiváló anyagra való tekintettel a legmesszebbmenő óvintézkedéseket kellett megtenni, amiből kifolyólag a földmivélsügyi miniszter mindazon megyékből a hol csak egy udvar is fertőzött, az állatfőlozozatát betiltotta. Ezek a vármegyék: Fogaras, Csanád, Hunyad, Krassó-Szörény, Temes, Torontál, Arad, Saros, Szepes, Nógrád, Hont és Nyitra vármegyék. Ezenkívül az összes kiállításra induló állatküldemények a törvényhatósági állatorvos által elküldés előtt a helyszínén megseleltetnek, valamint a Pozsony-Ligetfalut megelőző közbeeső állomásokon, valamint Hegyeshalom és Pozsony rendes állomásokon s végül a ligetfalusi kirakodón is. Ezen szigorú óvintézkedések mellett teljesen kizártnak tekinthető, hogy az állatkiállításra érkező állatok infecziálásától tartani kellene.

Eszméletlen állapotban.

Vértesy Györgyné szül. Kósa Mária tegnap a Kossuth-utcai temetőben eszméletlen állapotban találták. A rendőrség intézkedésére beszallították a köz-kórházba.

Véres harc

volt az éjjel néhány napszamos és két rendőr között. A napszamosok élükön Kovács Vinczével, a Tóth András rendőrlőjében duhajkodtak és az arra járó rendőrök igyekeztek esendre birni őket. Kovács Vincze erre kést rántott elő s neki rohant Czipó rendőrnek. A késsel átszurta a rendőr ujját. A rendőr kardot rántott s a késsel még mindig szurni akaró Kovács támadása ellen védekezett. Védekezés közben kardjával végig vágott a Kovács Vincze arcán, a melyet vér horított el. Még ezután se bírtak vele a rendőrök s mikor bekisérni akarták, ellenszegült. Utközben a lárma figyelmessé lett Gál Elek géplakatos kiküldte cselségét a rendőrök segítségére, akikkel aztán sikerült a rendőröknek bekisérni a véres harcba keveredett Kovács Vinczét.

Menyasszony a hullámok között.

Novellának való, szomorú történet játszódott le Szegeden. Tegnap reggel a felső Tiszaparton, a pénzügyi palota szom-

szédságában karsu, dus hajzatu, poszgas leány nézte szomoruan a Tisza locsogó habjait és egy óvatlan pillanatban a tenger és folyamhajózási társulat hajóhidjáról a Tisza hullámai közé vetette magát. A hajózási társulat három ügyes matróza észrevette a hullámok között vergődő hossza haju leányt, akit csolnakon gyors evezéssel csakhamar utólérték és kimentettek a veszedelemből. A leány azt mondta Lukács M. hívják, lakik árva-utiza 7. sz. a. Meg akart halni, mert oda van a boldogsága, összetörték a reményeit, nevetségessé tették a világ előtt. Lukács Mari ugyanis boldog menyasszonya egy felsővárosi ifjunak. Holnapra volt kitűzve az esküvőjük, de a vőlegény a rokonok biztatására inogni kezdett elhatározásában. Ez keserítette el a csinos Lukács Marit anynyira, hogy inkább halni akart, mintsem szakítson vőlegényével. A Tiszából kimentett leányt a rendőrségre szállították, megjelent ott később a vőlegénye is, aki férfias elhatározottsággal jelentette ki Szabó József lrendőrbiztos előtt, hogy a leányt feleségül veszi. Lukács Mariskának elhozták zakasáról az ünneplő ruháját és a vi kes ruhájából átöltözve, friss reményekkel a szívében, karöltve távozott a vőlegényével.

A virtus.

Boros Sándor a vasárnap tisztességére nagyokat hörpintett tegnap és rakoncátlan viselkedésével botránkozta a járóló közönséget. A rendre, csendre figyelmeztető rendőrt reprodukálhatatlan szavakkal sértgette s ellene támadt. Boros ennek a nagy virtusságnak néhány napra a szabadságával adja meg az árát.

Leégett község.

A Zemplén-megyei Mád községben tegnap, vasárnap este óriási tűzvész pusztított. A nagy szélviharban leégett 96 ház, a templom és az iskola. A szerencsi tűzoltók mentek a községbe és az ő önfeláldozó munkásságuknak köszönhető, hogy az egész község elnem pusztult.

Szép kilátások.

A budapesti diákkongresszus dolgában a krakkói „Cas” közli a turóc sz. mártóni Slowack Novinynek (?) a szláv tanulókhöz intézett felhívását, hogy emlékezzenek meg nemzetiségeik jogairól. Már az első turini összejövetel alkalmából surlódásra került a dolog a nemzetek sectiói összeállításánál a románok és a magyarok közt. A magyarországi románok ugyanis a román sectióhoz akartak csatlakozni, holott a magyar tanulók követelték, hogy a magyarországi románok, mint magyar alattvalók, a magyar sectióban foglaljanak helyet. A románok dolgában Bolczas agitált, a ki visszatérte után valamennyi magyar egyetemből ki lett tiltva. A párisi kongresszuson, mely a kiállítás alkalmából volt, ezen ügy mint Turinban a románok javára lett eldöntve. (Tudvalevőleg épp az ellenkező történt, ezt tehát hamisítás. A szerk.) Most a tót tanulók beiratkoztak tagoknak a Corda Fratresbe és felkérték a magyar sectió prezidiumát, mely ez idén a kongresszust rendezti — adjon nekik tagkártyákat — mint egy önálló tót sectió tagjainak. A magyar elnökség ezt megtagadta, hivatkozván az 1868-iki törvényre, mely Magyarországon csak egy nemzetet ismer el. A tótok elhatározták, hogy mégis részt vesznek a kongresszuson és kiviják maguknak az önálló tót sectiót.

Az éretlen kártyázók ellen.

Üdvös mozgalom indult meg a nagyvárad kereskedői körökben, melynek a közérkölciség, a közegészség s még sok más nagyfontosságú érdek szempontjából csak teljes sikert kívánhatunk. Arról van szó, hogy a kávéházi élet bűnét a hazard kártyázást megszüntessék az éretlen fiatalság körében, ahol a gonosz szenvedély kétszeres pusztítást művel. A dicséretes akció kezdetéről a következő tudósítást vesszük: Kereskedői körökben tapasztalták, hogy még alig kifejlett kereskedő segédek, sőt tanulók is a helyett, hogy zárás után tapasztalataikat hőiveni iparkodnának s nemes élvezetekkel töltötték idejüket vagy idejüket korán nyugalomra térnének, a kávéházak és cukrázdák kártyázó fülkéiben töltik az éj nagy részét, sőt némelyek az egész éjelt fűtős levegőben virrasztják át, tiltott hazárd játékok mellett. Ez által nemcsak testileg satnyulnak el, de kötelességeiket nem teljesíthetik kellően. A kereskedők körében mozgalom indult tehát, hogy esetleg rendőri ellenőrzéssel e botránys állapotnak véget vessenek. Legközelebb ez irányban megteszik a szükséges lépéseket a rendőrfőkapitánynál, akinél több tekintélyes kereskedő fog ez ügyben interveniálni.

Jövöheti főtárgyalások

1902. Szeptember hó 1-én Hétfőn, id. Kovács János ellen, s. t. sért. bűnette, Amsel Sámuel s társa ellen, sikk. tett. büntett, Kindrics Makivég ellen, királysért. vétsége. Szept. hó 3-án Szerdán Dóró Lidán ellen, lopás büntette, Dobár Mihály s társa ellen, sikkaszt. büntette, Lénárt János ellen, s. t. büntette. Szept. 4-én Csütörtökön Kovács Antal ellen, lopásbüntette, Lukács László ellen, közokirat hamisít. bűn., Sándor Ferencz ellen, s. t. sért. büntette. Ugyanaznap az I. ső tanács előtt Kovács Antal ellen, csalárd bukás bünt., Alföldi Antalné ellen, gond. ok. emberölés véts. Szept. 5-én Pénteken Végh Imre s társa ellen, sikkaszt. büntette, Futó András ellen, hat. ell. erősz. bűn., Babozin János ellen, s. t. sért. bünt. Ugyanaznap Itélet hirdetések. Szept. 6-án Szombaton felebbviteli ügyek nyilvános tárgyalásai.

Hazafelé.

A kánikula egész afrikai erejével égeti ránk a napját. Az emberek tikkadtan járnak mint az elgyótrött vándor a Szaharán. A fák porlepte lombjai kicsipkésednek, megszáradnak lassacskán s bár még ugyan benne vagyunk a nyárban, egymásután igyekeznek haza a fürdővendégek. S amilyen arányban népesedik a város, oly arányban fogy a fürdővendég. A nyaralók hegyei, völgyei, berkei, csöndesekké válnak, a fürdőhelyek „kursalonjai” sajátságos mélabus színt nyernek. Mig a kis menyecskék a kéklő távolban nem minden bus érzés nélkül fogadják a fürdőidény lovagjának a vasuti kocsiba nyújtott virágbokrétáját, az itthon maradt férjecske életében is némi változás áll be. — A kis menyecskék (igazi vagy színlelt) örömmel borulnak a férjek keblére s valahol messze busan susognak a fák, sirva buga vadgalamb, a százados fákat ölelő repkény ernyődetlen hullik alá, a tenger békés zöld vize pedig durczásan fodrozza föl az ezer csipkés hullámát, sajnálja azokat a gömbölyű hófehér vállakat, melyeket szabad volt vizével körülölelnie a szomban.

A közönség panasza a szobaczcizusok ellen.

A civilizatio előrehaladásával rég le-tűnt már az a romantikus világ, a mikor

az utczákon gyanutlanul sétáló járólókat az ablakból öntötték nyakon egy-egy pohár vízzel, — lévén még akkor divatban az a patriarchalis kedélyes szokás, hogy a mi a szobában nem kellett, azt kidobálták az ablakon által. A szabályrendeletek egyremásra minden városban betiltották az ilyes cselekményeket, sőt a porruhák utcára kirázását is. És ennek daczára reggelenként, a házitakarítások idején, a szép hangu szobaczcizusok vidám danak kiseretében ontják az orruk elé a szobának egy napon át lerakodott porát. Nemcsak mi magunk, hanem a közönség nagy része is észrevette ezt a felfordult állapotot és ma egy levelet kaptunk, melyben tiltakoznak a szobaczcizusok ezen indíscréte művelete ellen. Megírják, hogy ők nem hajlandók továbbra a takarítások idején minden ablak előtt egy pseudo náthát kapni és továbbra is prüszkölni a kirázott por miatt, ők megelegednek azzal az adaggal is, a mely a városi hatóság nem — öntöztetése révén immáron márczius közepé óta 7-63 milliméter vastagságnyira rakodott le a tüdejökre. Hát ilyen a közönség... Egyelőre a háziasszonyok eljárafigyelmét kerik ki a szobaczcizusok eljárására és udvarias szívval apellálna, a portörítésnek illetően alkalmazása ellen. Lehet, hogy a porruhának az udvarban leendő kirázása több időt fog felemészteni az eddiginél, de ők úgy vélekednek, hogy inkább a szobaczcizusok fájadjauak, semmint ők továbbra is prüszköljenek.

Elő halott.

Érdekes és nem mindennapi esettel foglalkozott a királyi törvényszék, dr. Oláh Miklós törvényszéki bíró elnökiete alatt. A vádlott Kostyu János hosszupályii illetőségű 36 éves gépész volt, a királyi ügyészség közokirathamisítás vétségével vadolt. Az eset különben a következő: Kostyu gépész volt Szent György pusztán. E minőségben két gépészegedtet tartott Füleky Mihályt és Kardos Antalt. Kardos tagja volt a debreczeni kerületi betegsegélyző penztárhoz, de a másik segédjét nem jelentette be a penztárnak. — Füleky 1901. június 23-án tifuszba esett és a főnökevel együtt kiment a debreczeni közokrhazba, hogy ott felvétesse magát. Mivel azonban nem volt tagja a betegsegélyző penztárnak, Kardos a neve alatt jelentkezett annak okmányaival. Ott aztán kiállították a felvételi lapot Kardos nevére. A felvételnél az adatokat segédje helyett, ki már nagyon beteg volt úgy: hogy lábán nem bír állani, Kostya diktálta be a felvételt teljesítő kórházi tisztviselőnek. Füleky, az al K. pár napig szenvedett a kórhazban aztán meghalt. A kórház gondnoksága erre táviratilag hívta fiuk temetésére a K. szüleit. Az öregek megerkezvén a halottnak nem ismerték fel fiukat. A kórház gondnoksága erre Kostyuért küldött, aki megis jelent a kórhazban Kardos segédjével együtt. Ekkor tünt ki aztán Kostyu furfangos családja. Tegnap állott Kustyu, vadolva a közokirathamisítás vétségével, a törvényszék előtt. — A tanuk valamása mind terhelő volt, úgy, hogy az egész tárgyalás folyamán a vádlott javára egy szó sem hangzott el. Azonban Kostyu mégis végig tagadta a bűncselekmény elkövetését és folyton azt hangoztatta, hogy őt a csalásra a jó szive vitte rá. A bizonyítá az összes tanuk megesketésével véget ért. — A vád és védbeszéd elhangzása után a királyi törvényszék ítélethozatalra vonult vissza, melynek eredménye az lett, hogy Kostya Jánost a királyi törvényszék közokirat hamisításért 5 napi fogházra elváltoztatható 150 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletben az összes felek megnyugodtak.

Hivatalos órák

a debreczeni tisztviselők önszervező egyesületében (gróf Dégenfeld-ter 2. szám az emeleten) Szeptember hónapban mindenkor d. u. 5-6 óráig, 2-án napi biztos Materny Lajos, 3-án napi biztos Miskolczy Jenő, 4-én napi biztos Medgyessy Ferencz 9-én napi biztos Oláh Imre, 15-én napi biztos Papp Lajos, 22-én napi biztos Zimmermann Gyula, 29-én napi biztos Balogh Imre. Ez alkalmakkor mindennemű egyesületi ügyek elintézhetőek s tagsági jelentkezések elfogadhatók.

Délibábok hazája.

Lovasz Janosnak ily ezimmet írott s Budapesten, az Uránia színházban ez ideig 15 előadást ért ismeretterjesztő darabja könyvalakban is megjelent s kapható László Albert és társa könyvkereskedő cégénél. Ára 50 fillér.

Magyar dal- és zene társaság a Dréher sör-csarnokban.

A hírneves budapesti eredeti magyar daltársulat, Guzslicza, tambura zenével hangversenyt rendez ma a Dréherben. A társaságot Horváth József magyar karmester vezeti, tagjai: Lantos István ország-szerte ismert dalkomikus, Göre Gábor, Durbincs sógor kitűnő alakítósa, ezen kívül három magyar énekesnő és hat férfi zenész és énekes. Belépti díj nincs.

A Kossuth ünnep rendező bizottság felhívása.

A budapesti orsz. Kossuth ünnep rendező bizottság a következő felhívást intézte a debreczeni ünnep rendező bizottsághoz:

T. elnökség!

Kossuth Lajos nagy hazánkfia születésének 100-dik évfordulója megünneplésére alakult fővárosi bizottság, hogy a műveiben és munkájának nagyságában egyébként is halhatatlan Kossuth apánk emlékét külső jelekben is emelje, továbbá, hogy tetemes kiadásaira nézve, melyhez a főváros néhány hazafias egyesületén és polgárán kívül más nem járul, némi fedezetet nyerjen, photo-email jelvények forgalomba hozatala által akarja külön is megőrizni.

Ezen jelvények, melyek a képen látható nagyságban tü-broche vagy függő alakban készültek, különösen alkalmasak arra, hogy e napon minden magyar ember keblére tűzhesse s Kossuth emléke előtti hódolatának ezzel is látható jelét adja!

A jelvények photo-email kivitelben készültek, csinos emléktárgyat képeznek s pusztán a tömeges előállítás következtében lehetséges annak olcsó árusítása.

Az ezen jelvények elárúsítása folytán előálló haszon, a fővárosi ünnepségek rendezési költségére fordítatik s így a jelvények árusítása s megvétele által mindenki a fővárosi ünnepségek költségeihez járul hozzá 1-2 fillérrel.

A t. vidéki rendező bizottságok s egyesületek figyelmét arra hívjuk fel, hogy e jelvények vásárlását különösen előmozdítani sziveskedjenek, miután a vidék csak ezuton járul hozzá a fővárosi ünnepségek költségeihez, holott a főváros ünnepe egyúttal az egész ország ünnepe is.

A rendező bizottság egyébként azt hiszi, hogy e jelvényt minden jó érzésű magyar ember emlékül önmagának, gyermekeinek, minden jó honleány broche-tűnek megfogja vásárolni.

Ezen jelvények szaiaggal való díszítés esetén rendező jelvényeknek különösen alkalmasak s a különben sem maradandó kártyákat feleslegessé teszik.

A rendelések 3 nap alatt utárvét mellett bármily mennyiségben szállíthatók.

A t. rendező bizottságot, elnökséget a hazafias ezél érdekében kérjük, hogy e jelvények ügyét felkarolni s b. rendelését mielőbb hozzánk juttatni sziveskedjék.

Hazafias tisztelettel

Kossuth ünnep rendező bizottság
Budapest

IV, Irányi u. 17 sz. Saskör.

100 db. photo email jelvény keret nélkül (tüalak) 24 kor. 100 db. photo-email jelvény kerettel (tü. medaill, broche) 32 k. 1000 db. vásárlásánál minden egylet vagy község egy cm. átmérőjű nagyított photo-email Kossuth képet díjtalanul kap.

Gárdonyi Géza s az ő otthona.

A sok oldalú tehetséggel megáldott íróról s otthonáról érdekesebb dolgokat tudnak beszélni az egriek, a kik előtt Göre Gábor meg teremtője általános tisztelet tárgya.

Gárdonyi Géza saját erejéből küzdötte fel magát. Iskoláit Egerben végezte. A tanulói évek alatt rendkívül éhezett. Ez azonban nem csüggesztette el a szívós kitartással előre küzdő ifjút. Inseges éveiben elhatározta, hogy ha az Isten neki módot ad, egy alkalommal visszatér Egerbe, hogy ott, a hol annyit koplalt, hát egyszer kedvére jól lakhassék. Ez elhatározása elé sok akadály gördült. A tanítóskodás sovány kenyerét időközben felesérelte a hírlapíró rögzös pályájával. Hol a fővárosban, hol Szegeden. hol egyebütt tünt Fel Göre Gábor töröl-metszett egészséges és jóízű humorra. Ez a humor eltette őt s kitartást adott a küzdelemteljes évek nehéz megpróbáltatásainak leküzdéséhez.

Évek múltával kezdtek eltűnődni a sovány esztendő. Gárdonyi azon vette észre magát, hogy neki van egy kis pénz magja s immár volna mit aprítani a tejbe. Ekkor eszébe jutott Eger. Nyomban vasutra ült s felkereste a várost, melynek hegyeiből a piros vér fakad. Evés közben jön meg az étvágy. Ő már nem is elégedett meg ifjúkori óhajta szerint egyszeri jóllakással. Egy kis otthonra vágyott, salugatteres ablakkal, rácsos kerítéssel körül vett virágos kerttel, tiszta levegőjű udvarral, melyet a gonosz emberek betörései elől haragos komondor őriz.

Aztán édes anyjára is gondolt, akinek szintén jól esnék, ha kellemes kis otthona lenne, sok megpróbáltatáson keresztül ment fia közelében Gondolt egyet, kettő lett belőle. Két egymás szomszédságában levő házustelket vett, fenn a hegyen, a Kalváriatetőn.

Innen belátható az egész város a nélkül, hogy annak zaja zavarná az író Messze el lát a szem azokra a hegyekre, hol az egri tüzes horok teremnek, azokkal a néhol hatalmas épületekkel, melyek a szőlők aljában, roppant pinczékkel épülnek s melyek legyonek bármily tágas nagy épületek, „kunyhó” nak nevezi azokat az ottani nép.

Két ilyen „kunyhó” a szőlők alján vásárolt meg. Egyet az édes anyja részére, egyet pedig a maga számára. Az ablakokra salugatteret tétetett, a szobákat átalakította s finom izlessel berendezte.

A ház előtt a virágos kertet is megakart csinálni. Am de nem vott a ház előtt terület. A városhoz fordult tehát s a közterületből kért egy néhány ölet, természetesen pénzért. Eger város közgyűlési tagjai kijelentették, hogy semmi pénzért nem adják a kért területet Gárdonyinak. Hanem odaadják tiszteletből, oda adják ingyen. Ugyis nagy szerencsé és kitüntetés rájuk nézve, hogy városukat választotta az ország jeles írója lakóhelyül. Am de az egri közösségekben hostyáti emberek is vannak, a mit Kolozsvárt „Hostát”-nak neveznek, a külvárost, azt Egerben a török világ ideje óta „Hostyá”-nak hívják.

Hiszen ők még nem is ismerik Gárdonyi uramat. Ez az ur nem is tud gazdálkodni, földet művelni. Kertjében valami nagy levelű micsodát ültet, aminek se virágja, se magva, se gyümölcse. Még a nagyapám se látott olyan se fű, se fa micsodát, Más ember a nádat még a legelőről is kipusztítaná, ez meg a kertjébe ülteti. Micsoda gazdálkodás ez? Hol a város odaadja a kért területet, el lesz az prédálva.

A szorgalmas gazdáknak, a kiknek nem sok hajszáluk hullott ki a tudományukért, megmagyarázták szépen, hogy ez egy okos ember, a ki szépeket tud írni s azért megérdemli azt a kis földet. Így aztán valahogy ők is bele nyugodtak.

A kétős ház udvarát testes komondor őrizi. Zúgolódott az öreg, amidőn az utcaajtón kopogtattunk. A költő anyja intésére azonban elhallgatott a „Hencezi” és egy sarokban szépen megbuzódott.

Mélyseges kutat ásattott a költő telkének tágas, szép udvarán. A munkát ő vezette. Geológiai tanulmányok után állapította meg, mily mélyen kell lenni a tiszta, íható szikla víznek. Ezt meg is találták 40 m. mélyen. A szivattyút, mellyel a vizet a mélységből felemelik, annyira beolajozta a szerelő, hogy minden pohár vizen több csillog van, mint a sok csillogu konyak üvegén.

Csöndes otthonában Gárdonyi nagyon jól érzi magát. Tanul és ír. Nagyon ritkán rándul le a városba. Ilyenkor is kerüli a nagyobb tarsaságot.

A hol 3 embernél többen vannak, az már nagy társaság. Ő ott már feszélyezve érzi magát. Meghívásokat is csak ott fogad el, ahol kevesen vannak.

Felkérték felolvasás tartására, jótékony célra. Megírta a felolvasást, oda adta, hogy olvassák fel, de ő nem ment el az estélyre.

Tartózkodó modora miatt személyesen kevesen ismerik Egerben. Néha estenden betér a kávéházba, meghuzódik egy sarokasztal mellett s egy-egy jóismerősével, meghittent elbeszélget. A léha, üres fejü embereket kerüli.

Nemes érzésű, jó szíve van. Embertársai iránt melegen érez. Midőn Egerben odaérkezésem estéjén találkoztunk, a ciszterci rendházból való elmenetele után, a kávéházba tért be. Észre vette, hogy egy idegen fiatal tüzöltő ismerősök nélkül, elhagyatva egyedül ül egy asztalnál. Egy fiúmei tüzöltő volt. Intett a kellnernek s magához hívatta s meghittent, barátságosan beszélgetett vele.

K. I.

A közös hadsereg és a magyar helységnevek.

Az a küzdelem, amelyet hosszú idők óta folytat a hazafias közvélemény a helységnevek magyarsága érdekében, immár minden vonalon való győzelemmel végző-

dött. A magyar polgári hatóságok teljes eréllyel szerezték érvényt az erről szóló törvény rendelkezéseinek s csak a katonai hatóságok egynemelyike ragaszkodott az idegen hangzású helységnevekhez.

Ennek az állapotnak is véget vet most a közös hadügyminiszternek egy rendelete, amely a magyar királyi honvédelmi miniszter előterjesztésére utasítja a katonai hatóságokat, parancsnokságokat, intézeteket, hogy a magyarországi vármegyék, törvényhatósági joggal felruházott, rendezett tanácsú városok s egyéb községek neveit a magyar hatóságokkal való levelezésnél úgy használják, mint azt a m. kir. belügyminiszter megállapította.

A hadügyminiszteri rendelet pontos magyar névsorát közli a magyar vármegyéknek és városoknak, úgy mint azt a belügyminiszterium annak idején a 98. évi IV. t. c. megalkotása után megállapította. A rendelet szombaton érkezett le a Debreczenben állomásozó 39 gyalogezred parancsnokságához és magyar nyelven szó szerint így hangzik:

A magyar királyi honvédelmi miniszter értesítése szerint a belügyi magyar királyi miniszter az 1898. évi IV. törvény alapján a következőképen állapította meg a vármegyék, a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városok neveit:

(Itt következik az összes megyék és városok magyar neveinek felsorolása.)

A parancsnokságok, hatóságok, csapatok és intézetek a magyar hatóságokkal való szolgálati levelezéseiknél tartoznak a vármegyéknek és városoknak az előbb felsorolt, hivatalosan megállapított neveit használni.

Krieghammer, s. k.
lovassági tábornok.

Ezzel a rendelettel vége szakad annak a sok visszáságnak, a mely nem ugyan Debreczenben, de sok más városban és így Budapesten is épen az idegen helységnevek használata miatt zavarta a polgári hatóság és katonaság közötti békés érintkezést.

Német diákok a pisztolypárbaj ellen.

(Az insterburgi párbaj következményei.)

Az insterburgi szerencsétlen párbaj még mindig napirenden van. Nem is könnyű az ilyent felejteni, amikor egy szép fiatal embert az esküvője napján lőnek agyon a társadalom hozzájárulásával, sőt a társadalmi szokások kényszere alatt. De az a párbaj még azért sok szóbeszéd tárgya, mert egy német ezred tisztjei a lehető legtapintatlanabb módon viselkedett, mikor tüntető parádéval fogadták Hildebrand főhadnagyot, Blaskovich hadnagy gyikóságát.

Azóta az izléstelen párbaj főrendezői meg is bűnhődtek már. Frankenberg és Proschlitz századosokat, valamint Rumbauer főhadnagyot elbocsátották a hadseregből. Mindhárman az első tábori tüzérezred tisztjei voltak.

Az insterburgi párbaj azonban más oldalról is nyomokat hagyott a német közéletben.

A pisztolypárbaj ellen kel ki a társadalom azon rétege, mely melegágya a lovagias hősködésnek: a diákság. A német diákok a bursok tették ugyszólván divattá a párbajt s most ugyanezek akarják a pisztolypárbajt eltörölni.

Erre nézve Berlinből a következőket írják:

Az insterburgi párbaj nyomán fakadt párbajellenes mozgalom a német diákegyesületk szövetségének közgyűlése megállapította, hogy jövőben a lehető legkönnyebb feltételek mellett fogják elintézni a fegyveres ügyeket. A közgyűlés ez a határozata minden diákra nézve kötelező s már a most kezdődő tanévben hatályba lép. A határozatnak egy fontos része, hogy ezentúl a pisztoly párbajt lebetöleg kerülük. Erre nézve még a következő indítvány emelkedet jogerőre.

A német diákság meg akarja kísérelni, egyeséges mozgalmait indítani az elégtétel adásra és vevésre, melynek az a célja, hogy átirat intéztessek a német tisztikarhoz illetőleg a porosz hadügyminiszteréhez, melyben az e kérelem foglaltatik, hogy tisztek és diákok, vagy tisztek és volt diákok között felmerült fegyveres ügyekben a tisztikar részéről a kard elegendő elégtételül ismertessék el a sértések megtorlására, a pisztolyt ellenben csak az esetben használják, ha az egyik fél a kard forgatására képtelen.

Igy szól a német diákok határozata, mely ismerjük be, a német diákságtól, ettől a minden ok nélkül párbajozó elemtől, elég humanus és okos. A párbajozás korának lehungyát is jelenheti, hogy a német „bursok” kelnek ki, a hogy ki fog akkor párbajozni, ha már a német diákok is letették a lantot?

Megfigyelések az állatok anyai szeretetéről.

Szaharai utazásai alkalmával Kathariner L. gyakran talált tuskés bokrokon müvészies pókfészkeket. Gazdájuk nagysága a kereszties póké, színe ezüstfehér, fészke kúrtalaku volt, hatán két nagy fekete foltot viselt. Az Európába hozott fészkekben két élő pókot és 8 mm. átmérőjű, lencsealaku petetömböt talált. A nagyobbik pók a kisebbet csakhamar felfalta, a petetömböt fészkebe vitte és gondosan apolta. Reggeltől napestig verőfényes napsugar érte a petéket, napnyugta után a pók fészkebe szállította őket. Körülbelül három hét után a fészek bejáróját lazán szőtt, domboru fedő borította, amelybe a pók lyukat ragott, hogy szákmányát beherezolhassa, a kiszivott tetemeiket kidöbthassa. Vagy három hétig tartott ez így, amidőn a fészek nyílása, állandóan zárt maradt és ismét két hét után számos apró pókocská lepte el a fészek belsejét. Nyilvánvaló volt, hogy a pók a fészket az ivadékok jobb védelmére zárta el; ezt belül hálók kamrákra osztották, amelyekben az öreg től gondosan őrzött fiak ültek. Midőn amaz kimúlt, Kathariner a fiakat a fészek permelezésével itatta apró rovarokkal táplálta. Augusztus végén az állatkák közül már egy sem volt látható, téli alvásnak tartott nyugalmukból nem ébredtek fel többé.

A fókák anyai szeretete, az a gyengédség és odaadás, amelylyel fiaikat őrzik és minden veszélytől óvják, mélyen megható. Amíg a kicsinyek jégbölcsőkben vannak, az anyák naponta halászatra indulnak, de vissza-visszatérnek fiak táplálására. Csodával határos, hogy az öreg fókák a vastag jégben nyílásokat tudnak a befagyástól megóvni, amelyeken át bármikor a vízbe, vagy megfordítva, a jég határa juthatnak. És ha az anyák 50—100 angol mértföldre terjedő halvadászataikról visszatérnek, mindegyikük megtalálja a nyílást, amelyen a vízbe jutott és a jégen ezer és ezer közt a maga fiait, hogy azokat bensőséggel becézze, gondozza. De a legszebb alakban nyilatkozik meg önfeláldozó anyai szeretetük, amikor zajló jég veszélyezteti a védtelen fiakat: legnagyobb erőfeszítéssel szoritják őket mellő végtagjaik közé és uszas közben orrukkal tolják el a jégtáblákat, míg terhük álló jégen ismét biztonságba jut.

St. Johns-ban, Ujfoundland fővárosában, minden év márczius 10-én, mikor éjfél utott az óra, 5000 ember száll körülbelül 20 hajóra, hogy a sziget partvidékein fel Labradorig, a Szt-Lőrincz öbölben, a Belle-Isle csatornában fókákra vadásszon. Hosszu keresés után fókacsapatot jelez az árboczkaliban kemlelő kapitány. 200—300 ember rohan erre vasbunkós botokkal a jégre, egyetlen ütés sújtja agyon a fiakat, bőr- és zsíréteget néhány pillanat alatt kerül le a tetemeikről, ezrével hevernek ezek szanaszét a jégen. Borzalmas jelenetek játszódnak le ilyenkor a jég birodalmában, a naptól be-aranyozott jéghegyek alján! Szivszaggató a fókanyák kesergése, hófehér fiaik helyett véres hústömegeket találnak, s az emberi jaj szóhoz hasonló kiáltással menekülnek az őket is fenyegető veszély elől a tengerbe.

Julius 2-án országos vihar döntötte le a hegy oldalán fekvő szőlő büszke fáját; ágaiból szarkafészkek hat főből álló aija kerül a föld porába. Ötöt a cselédség hordott szét, egyet a ház árnyas oldalán kalitba zártam. Masnap visszatért a rémületéből felocsudott anyamadár, hívó szavára fogságba jutott fia is életjelt adott. Kimondhatatlan öröm fogta el az öreget, hat napon át rúg hangja minden változatával hivogatta a szomszéd faról magzatát: gondja kiterjedt gyomrara is, a kalit drótja közt mag, rovar, tyukfia pelyhes darabja vette útját csőre tátong ürébe. Elvégre megsokaltam kesergését s szabadjára eresztetem fiát. Nehezkes repüléssel vette útját anyjához s az együttlét hangos öröme után mind a kettő örökre búcsút vett tőlünk.

Heller Richárd.

Nyiltér. *)

A „Szabadság” 1902. aug 29-iki számában egy hír jelent meg, mely szerint a budapesti Neuländer Ignácz czégnak a debreczeni fióküzletét az ipartestület a szerzett információk alapján beszüntette illetőleg az iparendélyét bevonta volna.

Mint hogy ebből egy betű sem igaz, kénytelen vagyok ezen a téren kijelenteni hogy ez a rosszhiszemű híresztelés vagy hamis információ alapszik, vagy pedig a „Szabadság” az irigy konkurrenzia által lett rosszakaratulag félrevezetve.

Ezzel szemben és egyideűleg van szerencsém a n. é. közönséget és mélyen tisztelt vevőmet értesíteni, hogy nekem miniszterileg is jóváhagyott helyhatósági engedélyem van, és Piacz utca 55. szám állati szabó műhelyemet már az összes téli időnyre teljesen ujonnan rendeztem a legújabb és legnagyobb választéku divatszövetekkel és tudatom hogy mintaim is megérkeztek. Ezentul is a legnagyobb megegyezésére óhajtok szolgálai a n. é. közönségnek és zavartalanul folytatom tovább szabó iparomat.

Tisztelettel
Neuländer Ignácz.
ferfi szabó
Honig képviselő

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

APRÓ HIRDETESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér.

Teke asztal. Jó karban

levő ujonnan behuzott tekeasztal (Billiard) jutányos árban eladó. Bővebb felvilágosítást ad Bárdos Géza, Közgazdasági bank.

Ellátásra. Egy intelligens gyermek-telen családnál 2 tanuló (külön szoba és ellátásra) mérsékelt ár mellett elfogadtatik.

A Vámospécsi határon a Halápon dülölmez mintegy 40 hold föld rajta levő épületekkel eladó vagy kiadó. Értekezhetni a kiadóhivatásban.

Elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett

továbbá :

Főzőedények, takarékkonyhák, épület-vasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagyválasztékban
a legjutányosabb árban

kaphatók :

KOVÁCS GYULA vasüzletében

a »Bika« szálloda mellett.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegyíszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerármban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ≡

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszerháza és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

KATZ HERMAN

férfi és fiu ruha raktára.

Alapított 1875-ben.

Debreczen,

Piacz-utoza 43 sz. a.

Dréher-féle sörcsarnok mellett.

Igentisztelt vevőimnek szives tudomására hozom, hogy

fiu és gyermekruha raktáramat

tetemesen megnagyobbítottam és a legjobb és legizlősebb készítményeimmel óriási választékban elkészülve, nézek a közelgő iskola év elé.

Együttal tisztelettel tudatom, hogy férfiruha raktáram részére az előállítással teljesen elkészültem.

Saját készítményeimből, a melyek tulnyomólag magyar műhelyszötte szövetekből és elismert kitünő szabással készültek, különösen kiemelendők: P kamgarn férfi öltönyök, téli kabátok, világi és papifelöltők, szörmével bélelt kabátok, bundák és kocsi köpenyegek stb.

Szives további pártfogását kérve

teljes tisztelettel

KATZ HERMAN

Piacz-u. 43. a Dréher sörcsarnok mellett.

(5-3.) **Fiók üzlet nincsen.**